

1. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ กระจายทั่วภาคการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในการเลือกตัวอย่างประชากรผู้วิจัยได้ตรวจสอบรายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนจากกรมสามัญศึกษาและจากสำนักงานการศึกษาเอกชน จากการสำรวจพบว่าโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หรือเฉพาะตอนต้นหรือตอนปลาย ส่วนใหญ่จะมีนักเรียนประมาณ 1,000 คนขึ้นไป มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 135 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 25% แล้วนำรายชื่อโรงเรียนเหล่านั้นมากำหนดหมายเลข แล้วใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก โรงเรียนที่ถูกรับเลือกจะกำหนดให้ครู สังกัดศึกษาทุกคนในโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีครู สังกัดศึกษาประมาณ 5 - 10 คน หรือมากกว่านั้น (รายชื่อโรงเรียนที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างและตอบแบบสอบถาม แสดงไว้ในภาคผนวก ก.)

2. การสร้างแบบสอบถาม

ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย จากหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อประกอบกรวิจัย และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. การดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

3.1 จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีขอบเขตกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงแบ่งเนื้อหาที่จะศึกษาออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคที่ 1 ภาคความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัว และ

- ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญ
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหาร
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับ พรรคการเมือง

ภาคที่ 2 การปฏิบัติของครูสังคมศึกษาที่แสดงถึงความสนใจในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย คือ

- แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ความสนใจต่อการเมืองโดยทั่ว ๆ ไป
- การปฏิบัติที่มีต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสนใจต่อรัฐธรรมนูญ การบริหาร และ พรรคการเมือง

3.2 ในภาคความคิดเห็น แบ่งคำตอบเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แสดงความคิดเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.3 ในภาคการปฏิบัติ แบ่งคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย

3.4 ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนน โดยถือหลักต่อไปนี้¹

¹John W. Best, Research in Education (New Delhi : Prentice-Hall of India, 1963), pp. 174 - 75.

ก. การให้ระดับความคิดเห็นเป็นคะแนน

ความคิดเห็นในเชิงรับ (Positive) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่มีความเห็น	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ข. ความคิดเห็นในเชิงปฏิเสธ (Negative) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่มีความเห็น	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

ค. การแปลงระดับภาคปฏิบัติเป็นคะแนน

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ไม่เคย	1	คะแนน

ง. คะแนนเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละข้อจะแปลความดังนี้

- 1.00 - 1.50 หมายความว่า ไม่เคย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 1.51 - 2.50 หมายความว่า น้อยหรือไม่เห็นด้วย
- 2.51 - 3.50 หมายความว่า ปานกลาง หรือไม่มีความเห็น
- 3.51 - 4.50 หมายความว่า มาก หรือเห็นด้วย
- 4.51 - 5.00 หมายความว่า มากที่สุด หรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นครั้งแรกจำนวน 90 ข้อ นำไปทำการทดสอบเบื้องต้น (Pre-test) กับครูสังกัดศึกษาโรงเรียนนักราชชาธิวาส และนิสิตปริญญาโท สาขาการสอนสังคมศึกษาที่เป็นครูสอนสังคมศึกษารวมทั้งสิ้น 20 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยยึดหลักว่า ข้อที่จะแก้ไขเป็นข้อข้อมูลที่ เป็นความจริง (fact) ข้อมูลที่ใช้ภาษาไม่เหมาะสม หรือใช้ภาษาไม่สื่อความหมาย

4.2 หลังจากแก้ไขแล้ว เหลือคำถามทั้งสิ้น 84 ข้อ ผู้วิจัยจึงนำคำถามไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริง โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 285 ชุด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจใจทะเลแนน ผู้วิจัยได้ตรวจใจทะเลแนนแบบสอบถามตามระดับของวิธีการ Rating Scale ดังกล่าวมาแล้ว

2. ในภาคความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยนำผลมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวอย่างประชากรชายและหญิง

$$\text{โดยใช้สูตร } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{มัธยฐานเลขคณิต}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง}$$

การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2} \quad 3$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum fx^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคนทั้งหมด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษายายและหญิงว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยทดสอบค่า z (z - test)

$$\text{สูตร } z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}} \quad 4$$

\bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มที่ 2

$\sqrt{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสถิติ

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยทดสอบค่า z (z-test)

3 เรื่องเดียวกัน, หน้า 52.

4 เรื่องเดียวกัน, หน้า 89.

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาต่างกันทั้ง 3 พวก โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร

$$F = \frac{\text{Mean Square between Groups}}{\text{Mean Square within Groups}} = \frac{MS_b^5}{MS_w}$$

$$MS_b = \frac{\text{The Sum of Square between Groups}}{\text{Degree of Freedom}} = \frac{SS_b^6}{df}$$

$$df = J - 1$$

$$df = \text{ชั้นแห่งความเป็นอิสระ}$$

$$J = \text{จำนวนกลุ่มทั้งหมด}$$

$$MS_w = \frac{\text{The Sum of Square within Groups}}{\text{Degree of Freedom}} = \frac{SS_w^7}{df}$$

$$df = N - J$$

$$N = \text{จำนวนคนทั้งหมด}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵Gene V. Glass, Statistical Methods in Education and Psychology (New Jersey : Prentice-Hall, 1970), p. 362.

⁶Ibid., p. 365.

⁷Loc.cit.

The Total Sum of Square (SS_t)

$$SS_t = SS_b + SS_w \quad 8$$

$$SS_b = \sum_{j=1}^J \frac{\left(\sum_{i=1}^{n_j} x_{ij} \right)^2}{n_j} - \frac{\left(\sum_{j=1}^J \sum_{i=1}^{n_j} x_{ij} \right)^2}{N} \quad 9$$

$$SS_w = \sum_{j=1}^J \sum_{i=1}^{n_j} x_{ij}^2 - \sum_{j=1}^J \frac{\left(\sum_{i=1}^{n_j} x_{ij} \right)^2}{n_j} \quad 10$$

6. ในการศึกษาภาคปฏิบัติของครูสังคมศึกษาที่แสดงถึงความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสัน ใต้นำผลมาหาคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ Ibid., p. 344.

⁹ Ibid., p. 365.

¹⁰ Ibid., p. 364.